

Vadlīnijas,
kā plānot un novadīt
kopīgus seminārus
prakšu vadītājiem no
profesionālās izglītības
iestādēm un
darbuzņēmumiem,
lai nodrošinātu augstas
kvalitātes prakses

Q PLACEMENTS

VET ENTERPRISE COOPERATION

Prakšu kvalitāte
PROFESIONĀLO IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU - UZŅĒMUMU SADARBĪBA

Publikāciju sagatavoja:

Valsts izglītības satura centrs (VISC), Latvija

Ar Prakšu kvalitātes projekta partneru atbalstu:

SIA "BalticBright" Mācību un konsultācijas centrs, Latvija,

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

Terasas reģiona Tirdzniecības un rūpniecības, Katalonija, Spānija

MBO RAAD, profesionālās izglītības iestāžu asociācija, Nīderlande,

Slovēnijas Republikas Profesionālās izglītības institūts

ES projekts „Profesionālās izglītības iestāžu – uzņēmumu sadarbība kvalitātes nodrošināšanai profesionālās izglītības praksēs un mācekļu praksēs: Prakšu kvalitātes modeļa ieviešana" (Prakšu kvalitātes projekts)

Projekta Nr.: 2013-1-LV1-LE005-05342

Mūžizglītības programma

**Lifelong
Learning
Programme**

Q PLACEMENTS

VET ENTERPRISE COOPERATION

Šo projektu finansēja Eiropas Komisija. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru viedokļus. Eiropas Komisija nevar būt atbildīga par šeit ietvertās informācijas izmantošanu.

Autortiesības: Prakšu kvalitātes projekta partneri

Vadlīnijas,
kā plānot un novadīt
kopīgus seminārus
prakšu vadītājiem no
profesionālās izglītības
iestādēm un
darbuzņēmumiem
uzņēmumos,
lai nodrošinātu augstas
kvalitātes prakses

Rīga, 2015

Saturs

Ievads	3
Vadlīnijas	4
• Pielikums. Semināra plānošanas veidne	9
• Pielikums. Mācību / kopīgā semināra programmas paraugs	10
Prakšu kvalitātes projekta secinājumi un ieteikumi	13

levads

Šis materiāls tika sagatavots ES Mūžizglītības LDV Inovāciju pārnese projekta „Profesionālās izglītības iestāžu – uzņēmumu sadarbība kvalitātes nodrošināšanai profesionālās izglītības praksēs un mācekļu praksēs: Prakšu kvalitātes modeļa ieviešana” (2013.-2015.)

Prakšu kvalitātes projekta mērķis bija uzlabot prakšu, stažēšanās un citu darba vidē balstīto mācību veidu kvalitāti valsts un starpvalstu līmenī, izmantojot labāku sadarbību starp profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem/uzņēmumašajiem uzņēmumiem.

Prakšu kvalitātes projekta rezultāti ir:

- 1) Pētījuma ziņojums, kas atspoguļo profesionālās izglītības skolu, ieinteresēto pušu un uzņēmumu viedokli attiecībā uz prakšu organizēšanu un kvalitāti;
- 2) Kopīga mācību metodoloģija profesionālo izglītības iestāžu prakšu vadītājiem un darbaudzinātājiem uzņēmumos, kas iesaistīti prakšu uzraudzībā: skatīt Vadlīnijas;
- 3) Mācību pasākumi ES līmenī un 4 valstīs: seminārs „Apmāci pasniedzēju”; semināri Latvijā, Nīderlandē, Spānijā un Slovēnijā;
- 4) Vadošie pasniedzēji katrā partnervalstī; Apmācīti prakšu vadītāji profesionālās izglītības iestādēs un uzņēmumos ar labākām sadarbības prasmēm un prasmēm labākas kvalitātes prakšu nodrošināšanā;
- 5) Ieteikumi un priekšlikumi procedūru, politikas, utt. uzlabošanai.

Neskatoties uz dažādām profesionālās izglītības sistēmām un dažādiem darba vidē balstītas mācīšanās veidiem projekta valstīs: Latvijā, Nīderlandē, Spānijā un Slovēnijā, vajadzību analīžu rezultāti bija līdzīgi. Visi galvenie dalībnieki: profesionālās izglītības iestādes, darba devēji un ieinteresētās puses atzīst prakšu vadītāju/darbaudzinātāju nozīmīgo lomu. Skolas uzsver vajadzību pēc profesionāliem un kvalificētiem darbaudzinātājiem uzņēmumos un uzskata, ka cieša sadarbība ar uzņēmumu darbaudzinātājiem ir ārkārtīgi svarīga. Tajā pašā laikā viņi norāda, ka viens no šķēršļiem sekmīgai prakšu norisei ir uzņēmumu nevēlēšanās iesaistīties un sadarboties. No otras puses, darba devēji un ieinteresētās puses sagaida pietiekamu un regulāru atbalstu no profesionālās izglītības skolām. Pētījums liecina, ka abas puses uzskata, ka prakšu kvalitātes nodrošināšanā būtiska nozīme ir sadarbībai, nepārtrauktam savstarpējam un praktikantu atbalstam. Kopīga profesionālās izglītības iestāžu prakšu vadītāju un uzņēmumu darbaudzinātāju apmācība ir praktisks veids, kā izstāstīt par savām cerībām, kā ierosināt un nostiprināt pastāvīgu sadarbību un kā uzlabot komunikācijas un vadības prasmes.

Sīkāka informācija par Prakšu kvalitātes projektu un tā rezultātiem ir pieejama projekta mājas lapā www.qualityplacements.eu

Vadlīnijas, kā plānot un novadīt kopīgus seminārus prakšu vadītājiem no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātājiem uzņēmumos lai nodrošinātu augstas kvalitātes prakses

Pamatojums

Profesionālās izglītības kvalitāte un atbilstība darba tirgus vajadzībām Eiropā ir kļuvusi par galveno prioritāti. Eiropas Komisija lielāku uzsvaru liek uz:

- | darba vidē balstītu mācīšanos, praksēm;
- | ciešāku sadarbību starp profesionālās izglītības sektoru, uzņēmumiem un ieinteresētajām pusēm;
- | starptautiskajām mobilitātēm.

Tādējādi Eiropa 2020 stratēģijas pamatiniciatīva „Jaunu prasmju un darbavietu programma mudina „attīstīt izglītības/profesionālās sagatavošanas un darba vides partnerības” un mudina darba devējus veikt līdzieguldījumu profesionālajā izglītībā un veicināt darba vidē balstītas mācīšanās un prakšu nodrošināšanu. Pamatiniciatīva „Jaunatne kustībā” publiski aicina izveidot tādu politiku, kas samazinātu jauniešu bezdarbu ar „jauniešu stāšanās darba tirgū, izmantojot prakses...”

Briges Komunikē uzskaita galvenās profesionālās izglītības prioritātes, starp tām arī augstas kvalitātes sākotnējo profesionālo izglītību. Kvalitātes un atbilstības jēdziens ir sīki izstrādāts:

- | kvalitātes nodrošināšana, kas ietver valsts kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūru profesionālās izglītības sniedzējiem, kas attiecas uz darba vidē balstītu mācīšanos un kas ir savienojama ar EQAVET („Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūra profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā);
- | skolotāju, pasniedzēju un profesionālās izglītības profesionāļu kvalitāte;
- | sadarbībai starp skolām un uzņēmumiem, sociālajiem partneriem un ieinteresētajām pusēm vajadzētu veicināt darba tirgus atbilstību.

Briges Komunikē nosaka īstermiņā veicamos uzdevumus, ieskaitot uzdevumu „pastiprināt darba vidē balstītu mācīšanos, tostarp mācekļu prakses”. Iniciatīva Izglītības Pārvērtēšana mudina veicināt darba vidē balstītu mācīšanos, ieskaitot prakšu kvalitāti. „Praksēm vajag skaidru normatīvo regulējumu un noteiktas lomas iesaistītajām pusēm”.

Rīgas Secinājumi uzsvēr nepieciešamību:

- | veicināt ieguldījumus darba vidē balstītā apmācībā, iesaistot sociālos partnerus, uzņēmumus, kameras un profesionālās izglītības sniedzējus, kā arī stimulējot inovācijas un uzņēmējdarbību;
- | turpināt attīstīt kvalitātes nodrošināšanas mehānismus profesionālajā izglītībā;
- | uzlabot profesionālās izglītības un kvalifikācijas ieguves pieejamību visiem, izmantojot elastīgākas un caurlaidīgākas sistēmas;
- | turpināt nostiprināt pamatkompetences, piemēram, valodu prasmes un informācijpratību, profesionālās izglītības programmās;
- | ieviest sistemātiskas pieejas un iespējas sākotnējai un nepārtrauktai profesionālās izglītības skolotāju, pasniedzēju un darbaudzinātāju profesionālajai attīstībai gan skolās, gan darba vidē.

Prakšu kvalitātes modelis prakšu kvalitātes paaugstināšanai

Lai sasniegtu ES stratēģisko mērķus, valstis meklē inovatīvus risinājumus un instrumentus. Projekta partneru agrākā pieredze HansaVet projektā bija vērsta uz profesionālās izglītības prakšu vadītāju mācībām sekmīgai saziņai ar praktikantu un uzņēmumu prakšu norises 3 posmos (sagatavošanas, īstenošanas un novērtēšanas posmos). HansaVet projekta pieredze parādīja, ka semināru dalībnieki varētu gūt lielāku labumu, ja darbaudzinātāji no uzņēmumiem arī tiktu iesaistīti šajos semināros. Vēl viena vērtīga iniciatīva bija „Prakšu kvalitātes rokasgrāmata starptautiskajā apmācībā darba vietā”, kas ir visaptverošs ceļvedis trīs galveno dalībnieku (profesionālās izglītības iestādes, uzņēmuma un praktikanta) sadarbībai. Lai gan Prakšu kvalitātes rokasgrāmata tika izstrādāta starptautiskajām mobilitātēm sākotnējā profesionālajā izglītībā, pētījums liecina, ka aptuveni 80% no procedūrām ir tādas pašas valsts/vietējā līmeņa praksēm. Rokasgrāmata definē kvalitātes jēdzienu saistībā ar praksēm un nosaka iesaistīto pušu: prakšu vadītāju profesionālās izglītības iestādēs un uzņēmumos un studentu lomas un pienākumus; nosaka procedūras un dokumentāciju un pats galvenais, vadību, kāda ir vajadzīga augstas kvalitātes praksēm.

Rokasgrāmata kalpoja kā stimuls, lai uzsāktu jaunu projektu „Prakšu kvalitāte: Profesionālās izglītības iestādes–uzņēmumu sadarbība kvalitātes nodrošināšanai profesionālās izglītības praksēs: Prakšu kvalitātes modeļa ieviešana”.

Prakšu kvalitātes modelis saistībā ar šo projektu ir balstīts uz pieņēmumu, ka atbalsta kvalitāte, ko sniedz profesionālās izglītības praktikantiem, ir atkarīga no prakšu vadītāju/darbaudzinātāju komunikācijas un sadarbības prasmēm gan profesionālās izglītības skolās gan uzņemošajos uzņēmumos. Tāpēc Prakšu kvalitātes pieeja piedāvā unikālu metodiku, uzsverot kopīgas apmācību programmas prakšu vadītājiem no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātājiem no uzņēmumiem par to, kā nodrošināt prakšu kvalitāti.

Lai izmantotu Prakšu kvalitātes modeli partnervalstīs, tika izstrādātas vadlīnijas kopīgu semināru vadīšanai. Ir ieteicams izlasīt šīs Vadlīnijas kopā ar Prakšu Kvalitātes Rokasgrāmatu, it īpaši tās 4. un 5. daļu, jo tajās ir izklāstīts kvalitātes nodrošināšanas process un procedūras.

Vadlīnijas ir indikatīvas un tās ir jāpielāgo konkrētas valsts vai vietējam kontekstam.

Kopīgi semināri prakšu vadītājiem no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātājiem no uzņēmumiem

Ievērojiet šos padomus, lai pārliecinātos, ka jūsu seminārs ir vērtīga pieredze ikvienam dalībniekam:

- Kopīgo semināru saturā galvenā uzmanība būtu jāpievērš tam, kā nodrošināt kvalitāti darba vidē balstītas mācīšanās trīs posmos: sagatavošanas posmā, īstenošanas posmā un novērtēšanas posmā, ko veic galvenās ieinteresētās puses – profesionālās izglītības iestāde, mācekļi un uzņēmums. Visi trīs posmi ir svarīgi un tiem būtu jāpievērš vienlīdz liela uzmanība, plānojot un vadot prakšu kvalitātes semināru.
- Gan semināra saturs, gan mācību metodes būtu jāvērs uz sadarbības stiprināšanu starp profesionālās izglītības iestādi un uzņemošo uzņēmumu visas prakses laikā un tāpēc vajadzētu censties uzlabot komunikāciju starp profesionālās izglītības iestādi un uzņēmumu, prakšu vadītājiem un darbaudzinātājiem un viņu komunikāciju ar praktikantu.
- Pirms Prakšu kvalitātes semināra programmas izstrādāšanas pārskatiet prakšu nodrošināšanas pieredzi - izmantojiet iegūtos datus no Prakšu kvalitātes projekta vajadzību analīzes ziņojuma un pastāvošās labas prakses piemērus, atkārtoti izvērtējiet tiesisko regulējumu un kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, pievērsiet uzmanību problēmjautājumiem, aktualitātēm, utt. Mācību laikā apspriestie jautājumi var mainīties atkarībā no dažādām mācību sistēmām darba vietā un no dalībniekiem.
- Lai radītu pievienoto vērtību, ir ieteicams mācību programmas izstrādāšanā semināra vadīšanā iesaistīt divus prakšu vadītājus – vienu, kas pārstāv izglītību, otru – darba tirgus pārstāvi.
- Precizējiet semināra prasību sfēru un apjomu. Mēģiniet atbildēt uz šādiem jautājumiem: Ko jūs vēlaties paveikt, aicinot dalībniekus kopā? Kā jūs zināsit, ka seminārs ir bijis veiksmīgs? Pārdomājiet profesionālajā izglītībā ieinteresēto pušu vajadzības.
- Izmantojiet semināra plānošanas veidni (1. Pielikums), kas palīdzēs jums organizēt un pabeigt semināra plānošanas un sagatavošanas aktivitātes. Plānojot semināra saturu, neaizmirstiet par organizatoriskiem un praktiskiem jautājumiem, kas ir vienlīdz svarīgi.

- Lai sasniegtu semināra mērķus, ir ļoti svarīgi, lai Prākšu kvalitātes semināru apmeklētu prakšu vadītāji no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātāji no uzņēmumiem nevis šo institūciju pārstāvji. Ja nepieciešams, apsveriet iespēju sarīkot atsevišķu pasākumu profesionālās izglītības skolas un uzņemošā uzņēmuma vadītājiem par Prākšu kvalitātes modeļa ieviešanu, kā arī apsveriet prakšu kvalitātes aspektus un prakšu vadītāju/darbaudzinātāju apmācību vajadzības.
- Lai gan tiešā semināra mērķauditorija ir prakšu vadītāji no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātāji uzņēmumos, koncentrējiet uzmanību uz vissvarīgāko dalībnieku – profesionālās izglītības praktikantu/mācekli.
- Motivāciju piedalīties var panākt, izstrādājot skaidrus un saprotamus semināra mērķus un rezultātus. Atcerieties, ka visiem semināra dalībniekiem jāgūst no tā labums. Ja seminārs nav noderīgs ikvienam iesaistītajam dalībniekam, tad tā būtu laika un naudas izšķiešana.
- Izvēloties dalībniekus, ir ieteicams saglabāt līdzsvaru starp dalībniekiem no profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem, lai semināra laikā tiktu apsvērti dažādi uzskati un pieredze, kā arī, lai panāktu dzimumu un vecuma līdzsvaru.
- Informēšanas kanāli par semināru dažādās valstīs var atšķirties dažādās valstīs, piemēram, profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjus varētu informēt tieši, nosūtot uzaicinājumus uz skolām; un uzņēmumus varētu informēt, izmantojot par praksēm atbildīgās struktūras, sociālos partnerus, utt. Vēl viens efektīvs saziņas instruments varētu būt uzņēmuma vai skolas apmeklējums, lai tās informētu par semināru.
- Esiet radoši, izstrādājot mācību programmu. Formāti var atšķirties atkarībā no konkrētām vajadzībām. Piemēram, mācības varētu tikt organizētas trijās daļās: ievada seminārs, kam sekotu zināšanu un prasmju praktisks pielietojums darbā ar mācekļiem, un noslēdzošais seminārs, kas veltīts analīzei un pārdomām. Seminārus iespējams organizēt dalībniekiem no vienas vai dažādām nozarēm vai pat vienas profesijas pārstāvjiem.
- Lai padarītu semināru praktisku un lai sasniegtu augstu intensitāti, daloties pieredzē, mēs iesakām izmantot interaktīvas mācību metodes (piemēram, situāciju analīzi, problēmu risināšanu, koučinga elementus, simulācijas, lomu spēles, kooperatīvo mācīšanos, prāta vētru, grupu darbu, sadalot dalībniekus 3-4 cilvēku lielās grupās, pāru darbu, utt.).
- Mācību formāts prasa aktīvu iesaistīšanos, tāpēc ir ieteicama ne pārāk liela grupa. Optimālais grupas lielums ir no 12 līdz 20 dalībniekiem.

Aptverot trīs Prakses norises posmus

Kopīgā semināra saturu var apkopot īsā formulējumā: trīs galvenie dalībnieki trijos prakses norises posmos. Trīs galvenie dalībnieki ir: profesionālās izglītības students/ praktikants, profesionālās izglītības skola (prakšu vadītājs no profesionālās izglītības iestādes), uzņemošais uzņēmums (darbuzdevinātājs uzņēmumā). Semināram jākoncentrējas uz lomām un pienākumiem, dokumentāciju, darbībām un it īpaši uz triju galveno dalībnieku komunikāciju visā procesa laikā: sagatavošanās, īstenošanas un novērtēšanas posmos. Visi trīs posmi ir svarīgi un tiem būtu jāpievērš līdzvērtīga uzmanība, plānojot un vadot Prakšu kvalitātes semināru. Meklējiet ieteikumus Prakšu kvalitātes rokasgrāmatā, it īpaši 4. un 5. nodaļā, jo tajās ir izklāstīts kvalitātes nodrošināšanas process un procedūras.

Sagatavošanas posma jautājumi:

No profesionālās izglītības iestādes viedokļa:

- Pārliecināties, ka vajadzīgā politika, procedūras un dokumenti ir kārtībā;
- Izvēlēties praktikantus uzņēmumiem;
- Izprast praktikantu un uzņēmumu cerības, ko tie vēlas iegūt no prakses;
- Izskaidrot sagaidāmos mācību rezultātus, izsniedzot darba programmu (plānu) praktikantiem un uzņēmumu pārstāvjiem;
- Sagatavot praktikantus praksei (labas uzvedības kodekss, vajadzība izrunāt problēmas, ja tādas ir, ar uzņēmuma darbaudzinātāju un prakšu vadītāju no profesionālās izglītības iestādes);
- Izskaidrot praktikantiem prasības Prakses ziņojumam;
- Parakstīt prakses līgumu no profesionālās izglītības iestādes puses ar praktikantiem un uzņēmumu;
- Ja nepieciešams, satikties ar praktikanta ģimenes locekļiem,

No uzņēmuma viedokļa:

- Pārliecināties, ka vajadzīgā politika, procedūras un dokumenti, kas saistīti ar sagatavošanas posmu, ir kārtībā;
- Izprast prakses programmu un sagaidāmos prakses rezultātus, efektīvi komunicējot ar profesionālās izglītības pārstāvjiem;
- Sagatavot darbavietu;
- Nozīmēt uzņēmuma darbaudzinātāju praktikantiem;
- Informēt uzņēmuma darbiniekus par ienākošajiem praktikantiem;
- Sagatavot iepazīšanās komplektu praktikantiem;
- Sagatavot praktikantiem iepazīšanās sēdi;
- Parakstīt prakses līgumu/s ar praktikantiem un profesionālās izglītības iestādēm.

Īstenošanas posma jautājumi:

No profesionālās izglītības iestādes viedokļa:

- Pārliecināties, ka nepieciešamā politika, procedūras un dokumenti saistībā ar īstenošanas posmu ir kārtībā;
- Uzraudzīt prakses norisi, veicot regulāras vizītes uzņēmumā;
- Nodrošināt regulāru saziņu ar praktikantu un darbaudzinātāju uzņēmumā.

No uzņēmuma viedokļa:

- Pārliecināties, ka nepieciešamā politika, procedūras un dokumenti saistībā ar īstenošanas posmu ir kārtībā;
- Novadīt iepazīšanās un ievada sēdi darbavietā;
- Nodrošināt, lai māceklim tiktu sagādāti piešķirtie uzdevumi;
- Sazināties ar prakses vadītāju no profesionālās izglītības iestādes par problēmām, ja tādas rodas;
- Nodrošināt atgriezenisko saiti praktikantiem par gūtajiem panākumiem un prakses programmas izpildi.

Novērtēšanas posma jautājumi:

No profesionālās izglītības iestādes viedokļa:

- Pārliecināties, ka nepieciešamā politika, procedūras un dokumenti saistībā ar novērtēšanas posmu ir kārtībā;
- Saņemt un izvērtēt prakses ziņojumu;
- Sagatavot un iesniegt praktikanta ziņojumu;
- Savākt atsauksmes no praktikantiem par viņu pieredzi uzņēmumā;
- Analizēt praktikantu iegūtos rezultātus, lai uzlabotu kvalitāti.

No uzņēmuma viedokļa:

- Pārliecināties, ka nepieciešamā politika, procedūras un dokumenti saistībā ar novērtēšanas posmu ir kārtībā;
- Nodrošināt atgriezenisko saiti praktikantiem par viņu progresu prakses laikā;
- Parakstīt praktikantu ziņojumus;
- Pārrunāt rezultātus/pieredzi ar profesionālās izglītības pārstāvjiem/prakšu vadītājiem, nodrošinot atgriezenisko saiti.

1. PIELIKUMS

Izmantojiet semināra plānošanas veidni, kas palīdzēs jums organizēt un pabeigt semināra plānošanu un aktivitāšu sagatavošanu.

Semināra plānošanas veidne

Semināra mērķi:

Laiks	Temats/ Aktivitātes	Satura apraksts	Paredzami rezultāti	Izmantotās metodes	Izdales materiāls	Līdzekļi (piemēram, projektors, pildspalvas, utt.)

2. PIELIKUMS

Mācību programmas paraugs profesionālās izglītības iestāžu prakšu vadītājiem un darbaudzinātājiem uzņēmumā (Latvija)

Kopīgi semināri „Sadarbība starp profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem augstas kvalitātes praksēm”

1 DIENA					
Laiks	Temats	Saturs	Mācību rezultāti	Metodes	Izdales materiāls
14.00-14.15 (15 minūtes)	Semināra atklāšana. Ievads	Semināra atklāšana. Informācija par Prakšu kvalitātes projektu: projekta mērķi; sagaidāmie rezultāti.	Dalībnieki saprot Prakšu kvalitātes projekta nozīmi un svarīgumu.	Prezentācija	Elektroniski un drukāti Prezentācijas slaidi.
14.15-14.45 (30 minūtes)	Dalībnieku iepazīstināšana; Galvenie prakšu kvalitātes jautājumi	„Kas ir cilvēki mūsu grupā?” Galvenie prakšu kvalitātes jautājumi no semināra dalībnieku viedokļa	Positīva semināra vide; iespaids, ka tā ir profesionāla kopiena, kam ir vieni mērķi	Individuāls uzdevums „Kolektīvas zināšanas”: lūdz, iepazīstiniet ar sevi; definējiet problēmas, ar kurām jūs sastopaties, kad cenšaties nodrošināt prakšu kvalitāti; kāds varētu būt mans ieguldījums prakšu kvalitātes uzlabošanā	Papīra lapaņas vai līmīpaņas divās krāsās Prezentācija „Semināra mērķi”
14.45-15.15 (30 minūtes)	Prakses norise un posmi; galvenie dalībnieki, viņu gaidas, lomas un ieguldījums augstas kvalitātes praksēs	Dalībnieki izsaka savu viedokli, atbildot uz jautājumu „kas ir labas kvalitātes prakse?” Dalībnieki apspriež prakšu norisi un posmus, posmu savstarpējo saistību, kā arī to, kā katrs posms sekmē vispārējo prakšu kvalitāti un rezultātus.	Uzlabota sapratne par prakšu norisi un tās atsevišķiem posmiem un faktoriem, kas veicina kvalitāti	Dalībnieku ieguldījums diskusijas vai prāta vētras veidā	PowerPoint prezentācija „Augstas kvalitātes prakses norise un posmi”
15.15-15.45 (30 minūtes)	Kafijas pauze				

15.45-16.15 (30 minūtes)	1. posms: Sagatavošanās posms. Trīs galveno dalībnieku lomas un pienākumi; dokumentācija	Aktivitātes un procedūras profesionālās izglītības skolā un uzņemošajā sagatavošanas posmā; kāda veida komunikācija ir nepieciešama galveno dalībnieku vidū; Dokumentācija, kurai jābūt identificētai un apsprieamai sagatavošanas posmā.	Zināšanas par nepieciešamajām darbībām un procedūrām, dokumentiem. Dalībnieki spēj noteikt trīs galveno dalībnieku lomas un pienākumus.	PowerPoint prezentācija, diskusija	PowerPoint prezentācija "Sagatavošanas posms, galveno dalībnieku lomas un pienākumi; dokumen- tācija" Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
16.15-17.00 (45 minūtes)	Koučinga kā vadības metodes izmantošana augstas kvalitātes praksēm	Koučinga kā vadības/atbalsta metodes izmantošana un iespējas to izmantot saziņā ar praktikantu	Dalībnieki saprot koučinga jēdzienu un to, kāpēc tas var būt noderīgs prakses laikā kā vadības metode	Prezentācija/de monstrācija (ja laiks atļauj) Diskusija	PowerPoint prezentācija „Koučings kā vadības metode augstas kvalitātes prakšu nodroši- nāšanā”; Video
17.00-17.15 (45 minūtes)	Kafijas pauze				
17.15-18.00 (45 minūtes)	Sagatavošanas posms: gadījuma izpēte	Sagatavošanas posma gadījuma apraksta prezentācija; gadījuma analīze mazās grupās; dalībnieku risinājumu prezentācijas	Prasmes/spēja identificēt un apspriezt cēloņus un meklēt risinājumus	Gadījuma izpēte; Grupu darbs; Prezentācijas; Diskusijas	Prezentācija „Gadījuma izpētes metode” Gadījuma apraksts Nr.1
18.00-18.45 (45 minūtes)	Praktiskās komunikācijas prasmes un sadarbība sagatavošanas posmā	Dalībnieki darbojas mazās grupās, iesaistoties galveno dalībnieku lomās, aptverot vienu situāciju	Izpratne par sagatavošanas posma lomu visā prakses norisē. Iejušanās cita dalībnieka lomā (profesionālās izglītības iestādes, uzņēmuma vai praktikanta) un sagatavošanas posma izdzīvošana no cita skatu punkta; labāka izpratne par citu galveno dalībnieku interesēm un cerībām	Grupu darbs; Simulācijas spēle; Atgriezeniskā saite par grupu darbu; Diskusija	Gadījuma apraksts simulācijas spēlei

2 DIENA					
Laiks	Temats	Saturs	Mācību rezultāti	Metodes	Izdales materiāls
8.00-9.15 (15 minūtes)	Iejušanās				
9.15-10.00 (45 minūtes)	2. posms. Prakses īstenošanas posms. Galvenie risināmie jautājumi; labas prakses piemēri	Galveno problēmu identificēšana, lai nodrošinātu prakses labu kvalitāti tās īstenošanas laikā no profesionālās izglītības iestādes un no uzņēmuma viedokļa; Labas prakses piemēri/dalībnieku pieredze problēmu pārvarēšanā/risināšanā	Zināšanas un izpratne par galvenajām problēmām, lai nodrošinātu prakses labu kvalitāti tās īstenošanas laikā, izprotot atšķirīgas perspektīvas: profesionālās izglītības perspektīvu un uzņēmuma perspektīvu; Zināšanas par citu dalībnieku labas prakses pieredzi un mācīšanās no citu dalībnieku labas prakses pieredzes	Grupu prezentācijas; Prāta vētra; Kooperatīvā mācīšanās; Diskusija	PowerPoint prezentācija „Prakses īstenošanas posms” Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
10.10-10.30	Īstenošanas posms: galveno dalībnieku lomas un pienākumi; dokumentācija	Aktivitātes un procedūras profesionālās izglītības iestādēs un uzņēmumā, lai nodrošinātu labas kvalitātes praksi. Galveno dalībnieku lomas un pienākumi, sadarbība un komunikācija. Dokumentācija.	Zināšanas un izpratne par visām procedūrām un dokumentāciju, kā arī komunikācija no profesionālās izglītības iestādes un uzņēmuma puses. Dalībnieki apzinās galveno dalībnieku lomas un pienākumus un zina viņu sadarbības un komunikācijas uzdevumus īstenošanas posmā.	Prezentācija; Grupu darbs; Diskusija	PowerPoint prezentācija "Prakšu īstenošanas posms" Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
10.30-11.00	Īstenošanas posms: gadījuma analīze	Prakšu īstenošanas posma gadījuma apspriešana un analīze. Iesaistīšanās un iesaistīto pušu darbību apspriešana.	Izpratne par katra galvenā dalībnieka lomu un vajadzība pēc savstarpējās komunikācijas un sadarbības īstenošanas posmā	Grupu darbs Gadījuma analīze Prezentācijas Diskusija	Gadījuma apraksts Nr. 2 Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
11.00-11.30 (30 minūtes)	Kafijas pauze				

11.30-12.00 (30 minūtes)	Jautājumi un atbildes par kvalitātes nodrošināšanu īstenošanas posmā. Labas prakses identificēšana	Labāko prakšu piemēru identificēšana saistībā ar problēmu pārvarēšanu un to apspriešana, nodrošinot kvalitāti īstenošanas posmā	Zināšanas un izpratne par iespējamām darbībām, ieskaitot sadarbību un komunikāciju starp profesionālās izglītības iestādi, uzņēmumu un praktikantu, lai sasniegtu prakses labu kvalitāti.	Diskusija; Prāta vētra; Kooperatīvā mācīšanās	Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
12.00-13.00 (60 minūtes)	3. posms, noslēguma posms: Prakses novērtēšanas posms	Aktivitātes, procedūras un dokumentācija, kas jāaizpilda katrai iesaistītajai pusei/galvenajiem dalībniekiem; komunikācija un sadarbība novērtēšanas posma laikā	Zināšanas un izpratne par darbībām un procedūrām, ieskaitot komunikāciju un sadarbību starp partneriem prakses novērtēšanas posmā. Dalībnieki spēj noteikt pēdējā posmā iesaistīto pušu lomu un pienākumus	Prezentācija; Grupu darbs; Diskusija	PowerPoint prezentācija „Prakses novērtēšanas posms” Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
13.00-14.00 (60 minūtes)	Pusdienas				
14.00-15.00 (60 minūtes)	Novērtēšanas posma loma esošo un nākotnes prakšu labas kvalitātes nodrošināšanā	Dalībnieki dalās ar savu pieredzi un labas prakses piemēriem novērtēšanas posmā	Izpratne par novērtēšanas posma procedūru nozīmi un svarīgumu prakšu vispārējās kvalitātes sakarā. Mācīšanās no citu dalībnieku pieredzes; Problēmu risināšanas prasmes.	Grupu darbs; Prezentācija; Diskusija; Kooperatīvā mācīšanās	Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
14.30-15.15 (45 minūtes)	Pārskats par prakses norisi un sadarbības un komunikācijas nozīmi; Kas jāmaina mūsu darbībā un procedūrās	Dalībnieki dalās ar savām domām par to, ko viņi ir ieguvuši; Dalībnieki atbild uz jautājumu: Kas man ir jāmaina savā ikdienas rutinā vai darba procedūrās?	Izpratne par iesaistīto pušu/galveno dalībnieku perspektīvām kvalitātes nodrošināšanā visas prakses laikā; izpratne par komunikāciju starp profesionālās izglītības skolu, uzņēmumu un praktikantu; izpratne par pašu dalībnieku potenciālu prakšu kvalitātes uzlabošanā.	Dalībnieku atsauksmes un komentāri; Diskusija	Prakšu kvalitātes rokasgrāmata
15.15-16.00 (15 minūtes)	Semināra noslēgums. Dalībnieku apmierinātības aptauja. Sertifikātu izsniegšana.				

Prakšu kvalitātes projekta secinājumi un ieteikumi

- Izstrādātais Prakšu kvalitātes modelis var veicināt prakšu kvalitāti dažādās profesionālās izglītības sistēmās (piemēram, neatkarīgi no tā, vai tā ir duālā sistēma vai nē), ja vien profesionālās izglītības procesā ir iesaistīti trīs galvenie dalībnieki: profesionālās izglītības iestādes praktikants/māceklis, profesionālās izglītības iestāde un uzņēmums;
- Lai gan visās projektā iesaistītajās valstīs pastāv profesionālās izglītības iestādes uzņēmuma sadarbība makro līmenī (profesionālās izglītības sistēmas – ieinteresētās puses), lai atbalstītu prakšu/stažēšanās kvalitāti, ir nepieciešams uzlabot komunikāciju un sadarbību mikro līmenī (atsevišķas profesionālās izglītības iestādes – uzņemošie uzņēmumi), jo viņu cerības un uztvere par savām lomām var atšķirties.
- Profesionālās izglītības iestādes - uzņēmuma sadarbība ir ne tikai tāpēc, lai nodrošinātu prakses vietas. Darba devējus un uzņēmumus pārstāvošās ieinteresētās puses rada vai lielā mērā atbalsta prakšu vai cita veida darbā vidē balstītu mācību infrastruktūru: reģistrē vai akreditē uzņēmumus, kas piedāvā prakses vietas, uztur platformas, kurās var meklēt prakses vietas un pieteikties tām, izstrādā nozarēm vai uzņēmumiem vadlīnijas vai rokasgrāmatas par praksēm, rūpējas par uzņēmumu prakšu vadītāju profesionālo pilnveidi, rīko mācības un/vai sertifikāciju;
- Uzņēmumiem ir izdevīgi būt iesaistītiem prakšu organizēšanas procesā. Tomēr pastāv daudz šķēršļu, likumdošanas jautājumu un prasību (ļoti atšķirīgas katrā valstī; tās var būt saistītas ar algām, sociālo drošību un citām specifiskām lietām), kas padara šo procesu pārāk sarežģītu un pavisam nepievilcīgu uzņēmumiem. Vajag likvidēt šos šķēršļus, vienlaikus paturot uzmanības centrā praktikanu vispārējo nodarbinātību. Prakšu noteikumiem vajadzētu būt vienkāršiem un elastīgiem.
- Sadarbībai un komunikācijai starp profesionālās izglītības iestādēm un uzņemošajiem uzņēmumiem jāaptver prakšu procesa visi posmi un daudzi jautājumi, lai nodrošinātu prakšu kvalitāti. Iesaistītajām pusēm ir nepieciešams izveidot procedūras sadarbībai un jāapmāca abas iesaistītās puses (prakšu vadītāji no profesionālās izglītības iestādēm un darbaudzinātāji no uzņēmumiem) par viņu lomām;

- Ir aktīvi jāveicina laba prakse sadarbībai starp profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem, it īpaši uzņēmumiem, kas piedāvā augstas kvalitātes prakses. Labākos uzņēmumus vajadzētu atbalstīt. Šim mērķim būtu jāveido valsts vai ES līmeņa atbalvojumi/balvas;
- Kopīgas mācības profesionālās izglītības prakšu vadītājiem un uzņēmumu darbaudzinātājiem palīdzēs viņiem iegūt labāku izpratni par savu lomu, uzzināt par otras puses cerībām un izveidot vēlamo sadarbību, lai atbalstītu praktikantu/mācekli;
- Kopīgus seminārus var izmantot konkrētā nozarē un/vai, lai risinātu konkrētu problēmu (piemēram, lai samazinātu mācības pametušo praktikantu skaitu darba vidē balstītās mācībās frizieru nozarē Nīderlandē);
- Kopīgus seminārus (Prakšu kvalitātes apmācību saturu) var integrēt citās mācību programmās profesionālās izglītības prakšu vadītājiem un/vai darbaudzinātājiem uzņēmumos;
- Kopīgu semināru prakšu kvalitātes programmu var arī paplašināt, pievienojot tematus vai izveidojot moduļus atbilstošus abām grupām: piemēram, par to, kādas ir profesionālās izglītības iestāžu, uzņēmuma un praktikanta/mācekļa gaidas, izpratne; jauniešu mācīšanās īpatnības/jauniešu kultūra; mācību metodes; prasmju, kvalifikācijas atzīšana un apstiprināšana, utt.

Anotācija

„Vadlīnijas, kā izplānot un novadīt kopīgus seminārus prakšu vadītājiem no profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumu darbaudzinātājiem." tika izstrādātas prakšu kvalitātes projekta „Profesionālo izglītības iestāžu-uzņēmumu sadarbība kvalitātes nodrošināšanai profesionālās izglītības praksēm" (2013-2015). Viens no galvenajiem projekta pieņēmumiem bija, ka prakšu kvalitāte ir atkarīga no profesionālās izglītības skolu un uzņēmumu sadarbības, kā arī no saziņas starp prakšu vadītājiem un darbaudzinātājiem un no viņu saziņas ar praktikantu visā prakses laikā. Vadlīnijas izklāsta saturu un metodiku kopīgu semināru organizēšanai, tas ir, prakšu vadītāju no profesionālās izglītības skolām un uzņēmumu darbaudzinātāju kopīgai apmācībai. Izdevumā tiek sniegti arī projektu partneru secinājumi un ieteikumi attiecībā uz prakšu/darba vidē balstītas mācīšanās organizēšanu un sadarbību starp profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem, un prakšu vadītāju no profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumu darbaudzinātāju apmācību.

Valsts izglītības
satura centrs

The Latvian Chamber
of Commerce and
Industry

La Cambra
Cámara de Comercio
de Latvia

